

وزارت آموزش و پرورش  
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

PAARSADAB.IR



المپیاد علمی ادبیات فارسی  
دوره اول متوسطه

سال تحصیلی ۹۵-۹۴



تعداد سؤال: ۳۰ شروع آزمون ساعت ۹:۳۰ صبح مدت پاسخگویی: ۶۰ دقیقه

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی دانش آموز:

مرحله اول ۲۵ بهمن ماه ۹۴

**\* توجه: به پاسخ های اشتباه نمره منفی تعلق می گیرد**

۱- در عبارت زیر، کدام گزینه دربارهٔ واژهٔ «خداوند» درست نمی‌باشد؟  
مرد گفت: «خداوندش را بگوی که گرگ ببرد».

- (۱) صاحب (۲) پروردگار (۳) ارباب (۴) مالک

۲- در کدام گزینه، غلط املائی بیشتری وجود دارد؟ (تشدید جزو غلط املائی محسوب نمی‌شود)

- (۱) هوش و زکاوت، پرنده‌گان زیبا (۲) کنه ماهیت، کوچکی جثه  
(۳) سرسبزی و طراوت، آج و بلور (۴) قائم مقام، جنگ چالدران

۳- عبارت زیر، کدام شخصیت بزرگ ادبی را معرفی می‌کند؟

در اصفهان دیده به جهان گشود و در آنجا به تحصیل علم، خط، شعر، ادب و فضیلت پرداخت. وی از پرکارترین شاعران قرن یازدهم هجری بود که لقب «ملک الشعرا» یافت.

- (۱) ایرج میرزا (۲) سید جمال‌الدین اسدآبادی (۳) صائب تبریزی (۴) هاتف اصفهانی

۴- کدام گزینه در قالب مثنوی سروده نشده است؟

- (۱) لیلی و مجنون (۲) شاهنامه (۳) گلستان (۴) بوستان

۵- مفهوم بیت «یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) خداوند هرکه را لایق بداند، تاج پادشاهی می‌دهد و اگر بخواهد او را بر تخت می‌نشاند  
(۲) پروردگار هرکسی را لایق پادشاهی نمی‌داند که به او تاج بدهد، پس او را از تخت به زیر می‌آورد  
(۳) خداوند هرکه را بخواهد، مقام می‌بخشد و هرکه را بخواهد، خوار و ذلیل می‌کند  
(۴) پروردگار تاج بندگان را از آنان می‌گیرد و یکی را که خوب بداند، پادشاه می‌کند

۶- نشانهٔ «مد» در کدام گزینه به درستی به کار رفته است؟

- (۱) فرآیند- دلآرام (۲) هم‌آیش- هماهنگ (۳) الآن- پیشامد (۴) مأل اندیش- هم‌آورد

۷- در کدام گزینه، غلط املائی وجود ندارد؟

- (۱) خویشتن را خار مدار؛ زیرا چشم و چراغ ایرانی (۲) چشم جهانیان را به خیره‌گی خواهی کشاند و ناخویشتن‌شناسی را خواهی زدود  
(۳) باری به گرانی دماوند که هر پشت را خورد می‌کند (۴) ایران خود را بشناس و پروردگار پاک را سپاس بگزار

۸- کدام گزینه از گام‌های «خواندن» به حساب نمی‌آید؟

- (۱) شناخت نشانه‌ها و واژه‌ها (۲) مطابقت دادن شکل کلمه با تلفظ آن  
(۳) عدم توجه به معنا و درک پیام متن (۴) توجه به حس و حال متن

۹- واژه‌های کدام گزینه با یکدیگر هم‌خانواده نمی‌باشند؟

- (۱) توکل- موکل- وکالت (۲) آداب- مؤدب- ادیب  
(۳) احترام- حرمت- مرحمت (۴) دعوی- ادعا- مدعی

۱۰- آرایه‌های ادبی ذکرشده در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) نوجوانی به جوانی مغرور / رخس پندار همی‌راند ز دور (تضاد و تشخیص)  
(۲) برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه‌قاه / ابر از هجر که می‌گرید بدین‌سان زار زار (مراعات نظیر و تضاد)  
(۳) سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را / اجتماع دوستان یکدل آمد به یاد (تلمیح و جناس)  
(۴) یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت (کنایه و مبالغه)

۱۱- املائی کدام واژه با توجه به معنای آن نادرست است؟

- (۱) نژند: اندوهگین (۲) خس: خار و خاشاک (۳) ثنا: شکر (۴) سبا: باد خنک و ملایم

۱۲- در کدام گزینه، «بن ماضی» و «بن مضارع» مصدرهای مربوطه به ترتیب صحیح می‌باشد؟

- (۱) ریختن: ریخت- ریزش (۲) سوختن: سوختند- سوخت  
(۳) برافروختن: برافروخت- افراز (۴) رنجیدن: رنجید- رنج

۱۳- وابستهٔ پسین در کدام گزینه مشاهده نمی‌شود؟

**PAARSADAB.IR**

(۲) غار تاریک و غمناک بود

(۱) قطره‌های آب از شکاف سقف می‌لغزید

(۴) روی دیوار غار تصویری را کشید

(۳) باریکه‌ای از نور خورشید به داخل غار می‌تابید

۱۴- «حس آمیزی» در کدام جمله وجود دارد؟

(۴) چیزی در قلب سنگ فشرده شد

(۱) بوی آب می‌شنوم (۲) سرش را روی زانوی سنگ گذاشت (۳) آرام آرام سینهٔ خاک را شکافت

۱۵- کدام گزینه دربارهٔ بیت‌های زیر درست است؟

«به نام خدایی که جان آفرید / سخن گفتن اندر زبان آفرید  
خداوند بخشندهٔ دستگیر / کریم خطابش پوزش‌پذیر»

(۱) شعر، نوعی تحمیدیه است که سعدی در ابتدای شعر خود برای حمد و ستایش پروردگار از آن استفاده نموده است.

(۲) شعر با نام و یاد خدا آغاز می‌شود و حافظ در ادامهٔ آن بزرگی و عظمت خدا را یادآور می‌گردد

(۳) شعر، غزلی است در ستایش کردگار که شاعر با توانایی خود از عظمت و زیبایی‌های آفرینش یاد کرده است

(۴) شعر در قالب قطعه سروده شده و شاعر توانایی‌ها و صفات خداوند را در هر بیت برشمرده است

۱۶- کدام گزینه دربارهٔ مفهوم بیت «چشم دل باز کن که جان بینی / آن چه نادیدنی است آن بینی» کامل‌تر بیان شده است؟

(۱) چشم دلت را به روی دیدنی‌های پروردگار باز کن تا همه را ببینی و دیده‌ها را تشخیص بدهی

(۲) برای شناخت خدا و دیدن آن چه با چشم ظاهر غیر ممکن است و نیز درک عالم هستی باید چشم دل را گشود

(۳) باید آن قدر خدا را بشناسی و چشم‌هایت را به روی نادیدنی‌ها بگشایی که موفق به دیدن آن‌ها شوی

(۴) چشم دلت را هنگامی باز کن که بتوانی از چشم‌هایت استفاده کنی و دیدنی‌ها را ببینی

۱۷- کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

(۱) مردی آزادی‌خواه دارای افکار و عقاید فلسفی، سیاسی، اجتماعی که در پاریس روزنامهٔ «عروه‌الوثقی» را منتشر کرد (جمال‌الدین اسدآبادی)

(۲) از جمله نویسندگانی که عمر خود را وقف پژوهش در حوزهٔ معارف اهل بیت کرد. از جمله آثار او می‌توان «و جان و زندگانی حضرت زینب» را نام برد (محمود حکیمی)

(۳) نوشته ابوالقاسم قشیری از عارفان قرن ششم است. موضوع کتاب، معرفی برخی از بزرگان عارف و اصطلاحات رایج میان آن‌هاست (رسالهٔ قشیری)

(۴) پدرش، آشپز قائم مقام بود و در تهران به صدر اعظمی ناصرالدین شاه رسید. با اصلاحاتی که انجام داد، شاه حکم قتل او را صادر نمود (امیر کبیر)

۱۸- کدام گزینه از لحاظ لحن و خوانش درست نمی‌باشد؟

(۱) در لحن داستانی یا روایی مانند درس «آزادگی» لحن خواننده باید میل و رغبت شنونده را برانگیزد و با آهنگ نرم و کشش آوایی همراه باشد.

(۲) در غزل زیبای «شوق مهدی» لحن باید تغزلی باشد که در آن لحن، خواننده با لطافت و ظرافت احساس خود را بیان می‌دارد.

(۳) شعر «راه نیکبختی» که محتوای اندرزگونه دارد باید به گونه‌ای خوانده شود که شنونده حس کند مخاطب آن اندرز نیست.

(۴) در شعر زیبای «پیش از این‌ها»، قیصر امین‌پور از لحن توصیفی و روایی استفاده کرده است و آهنگ کلام، نرم و آرام است.

۱۹- همهٔ گزینه‌های زیر به‌درستی و کامل معنا شده‌اند به جز گزینهٔ ...؟

(۱) میهن شکوهمند ما، این خاستگاه بخردان و روشن‌رایان: میهن شکوهمند ما این محل پیدایش خردمندان و روشنفکران

(۲) این کشور مردان گرد، یلان پردل، پهلوانان نامدار: این کشور مردان پهلوان، پهلوانان شجاع، پهلوانان مشهور

(۳) برترین ستایش آن است که بر زبان و خامهٔ دشمن روان می‌شود: بهترین ستایش آن است که بر زبان دشمن جاری شود

(۴) این باری است که بر دوش تو نهاده شده است: این وظیفه و مسئولیتی است که بر عهده توست

۲۰- کدام گزینه با الگوی «نهاد + مفعول + متمم + فعل» مطابقت دارد؟

(۱) تو خودت را به او برسان (۲) وقتی جولاهه‌ای به وزارت رسید

(۳) بیشتر چادرها را روی سنگر زده بود (۴) هیاهوی کلاغ‌ها سکوت باغ را می‌شکست

۲۱- کدام گزینه دربارهٔ بیت «گفت آری خانهٔ او بی‌ریاست / فرش‌هایش از گلیم و بوریاست» درست است؟

(۱) قیصر امین‌پور خانه‌ای بی‌ریا دارد که فرش‌هایش ساده و بدون طرح‌اند

(۲) قیصر امین‌پور پس از طی مسافتی به خانه‌ای می‌رسد که فرش‌هایی از جنس گلیم دارد

(۳) قیصر امین‌پور خانهٔ خدا را پاک و ساده دیده که فرش‌هایش از گلیم و حصیر است

(۴) قیصر امین‌پور در هنگام سفر، خانه‌ای را مشاهده می‌کند که فرش‌هایی از نوع گلیم با تار و پود ابریشم دارد

- ۲۲- در کدام گزینه، متمم درست ذکر نشده است؟
- (۱) امیر را خیر دادند که او چه می‌کند (امیر)  
 (۲) امیر انگشتی از انگشت بیرون کرد (انگشت)  
 (۳) تنها در آنجا شدی و ساعتی بودی (آنجا)  
 (۴) کلید برداشتی و در خانه بازکردی (خانه)
- ۲۳- آرایهٔ مقابل کدام گزینه نادرست است؟
- (۱) نه هرکه به قامت بهتر، به قیمت بهتر (جناس)  
 (۲) رخس پندار همی‌راند ز دور (کنایه)  
 (۳) گلستان کند آتشی بر خلیل (تلمیح)  
 (۴) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد (سجع)
- ۲۴- در کدام گزینه، صفت بیانی وجود دارد؟
- (۱) نام من خوشبو کردی و مرا بزرگ داشتی  
 (۲) کاغذ را برگرفت و آن را معطر گرداند  
 (۳) این روحانی پرشور نیرنگ استعمار را در کشورش دریافت  
 (۴) آموخت تا با اندیشمندان به گفت‌وگو بنشیند
- ۲۵- معنی و مفهوم بیت «عادت او نیست خشم و دشمنی / نام او نور و نشانش روشنی» در کدام گزینه، آمده است؟
- (۱) خداوند بسیار زود خشمگین می‌شود ولی دشمنی نمی‌کند، بلکه نور و بخشش خود را نثار مخلوق می‌کند  
 (۲) خداوند همیشه خشمگین نمی‌شود و با کسی دشمنی نمی‌کند، نامش نور و نشانه‌اش روشنی است  
 (۳) خداوند خشم خود را بروز نمی‌دهد و نسبت به کسی دشمنی ندارد، زیرا نامش با روشنایی و نور همراه است  
 (۴) خداوند هیچ‌گاه خشم و عصبانیت خود را برای بندگان اعمال نمی‌کند، بلکه نور و روشنایی نثارشان می‌کند
- ۲۶- با مقایسهٔ دو عبارت زیر، کدام گزینه، پاسخ درست می‌باشد؟
- «دلایلی روشن به تو خواهند گفت که آفرینندهٔ مورچهٔ کوچک، همان آفریدگار درخت بزرگ خراماست»  
 «از شگفتی‌های آفرینش، آفریدن خفاشان است. روشنی روز که همه چیز را می‌گشاید، چشمانشان را می‌بندد»
- (۱) در هر دو عبارت از شگفتی‌های خالق صحبت شده است و در هر دو نیز، آرایه‌های تضاد و تکرار را مشاهده می‌کنیم  
 (۲) در هر دو عبارت از پروردگار و بزرگی او سخن به میان آمده و در هر دو نیز، آرایهٔ تشبیه به کار رفته است  
 (۳) در هر دو عبارت، حضرت علی (ع) خداوند را به نیکی یاد کرده و آرایهٔ تشبیه، دو عبارت را مزین نموده است  
 (۴) در هر دو عبارت، امیر مؤمنان از شگفتی‌های خلقت نام برده‌اند. نیز در دو عبارت، مفعول و آرایهٔ جان‌بخشی را می‌بینیم
- ۲۷- با توجه به داستان «جوانه و سنگ» کدام گزینه نادرست است؟
- (۱) زاویهٔ دید در این داستان، سوم شخص است که راوی در آن، شخصیت‌ها را گزارش می‌دهد  
 (۲) هستهٔ داستان را می‌توان از شکافته شدن سنگ که همان ایثار و از خود گذشتگی است، تشخیص داد  
 (۳) در جملهٔ سنگ پرسید: «به دنبال چه می‌گردی؟» لحن بیان پرسشی و از آرایهٔ تشخیص برخوردار است  
 (۴) در این داستان، «جوانه» نماد غرور و تکبر، «سنگ» نماد دوستی و «مرداب» نمادی از مهربانی می‌باشد
- ۲۸- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه نادرست است؟
- «کشور ما، همواره سرزمین سپند فرّ و فروغ و فرزانی و فرهیختگی بوده است»
- (۱) عبارت دارای آرایهٔ واج‌آرایی است و از یک جملهٔ خبری تشکیل شده است  
 (۲) در این عبارت، واژهٔ «سپند» به معنای مقدس است و نقش مسند دارد  
 (۳) منظور از «سرزمین فرّ و فروغ»، سرزمین شکوه و روشنایی می‌باشد  
 (۴) واژگان «فرزانی و فرهیختگی» با «و» عطف به کلمه‌های قبل خود معطوف شده است
- ۲۹- با توجه به واژه‌های مشخص شده، کدام گزینه درست می‌باشد؟
- «چون بادب و تمیز باشی / پیش همه کس عزیز باشی»
- (۱) صفت، حرف ربط، فعل، مضاف‌الیه  
 (۲) متمم، حرف عطف، فعل اسنادی، متمم  
 (۳) متمم، حرف ربط، فعل، مضاف‌الیه  
 (۴) مسند، حرف عطف، فعل اسنادی، متمم
- ۳۰- کدام گزینه در مورد بیت «ده‌روزه مهر گردون، افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران، فرصت شمار یارا» نادرست است؟
- (۱) افسانه (مسند)، نیکی (مفعول)  
 (۲) بیت از چهار جمله تشکیل شده است  
 (۳) ده‌روزه (مفعول)، گردون (مضاف‌الیه)  
 (۴) بیت فوق، آرایهٔ واج‌آرایی دارد